

Vrijwilligersuitje

Zaterdag 5 november hebben we weer genieten van het jaarlijkse uitje. De reis ging dit jaar per bus naar het vroegere zuiderzeestadje Elburg. Hier bezochten we de Sjoel, het joodsmuseum. Daarna moesten we ons inschepen voor een boottocht op het Flevomeer, waar we ook de lunch gebruikten. Eenmaal weer aan wal konden we nog een tijdje van Elburg genieten. Hierna werd er weer koers gezet naar Vorden, waar de dag bij wijngoed Kranenburg werd afgesloten.

Het bestuur wil op deze wijze de vrijwilligers graag bedanken voor hun inzet voor het Heiligenbeeldenmuseum.

Meer Nieuws?
Raadpleeg dan onze -up-to-date-
gehouden website:
www.heiligenbeeldenmuseum.nl

Museumwetenswaardigheden

Bezoekers aantallen website

Eind 2021 hadden we 890 vaste volgers. Onze grootste doelgroep is 65plus, waarvan 50,4% mannen en 49,6% vrouwen. De meeste volgers hebben we in Vorden en Zutphen, daarna de regio Achterhoek, Amsterdam, maar ook vanuit Amerika en bv. Frankrijk, Spanje. In totaal hebben we over 2022 14.335 unieke bezoekers gehad die 18.957x de website bekeken hebben. In 2022 zijn er in totaal 56.18 pagina's bekeken en is er 336.437x geklikt op de website. December is de absolute topmaand in bezoekersaantallen.

Donateurs

Eind 2022 bedroeg het aantal donateurs 275, een aantal dat jaarlijks vrij stabiel blijft. Er ontvallen ons donateurs, doch we mogen ook weer nieuwe ontvangen.

Kerst op de Kranenburg

Dit jaar is de kerstgroepentoonstelling van woensdag 6 december 2023 tot met zondag 7 januari 2024.

Open Monumentendag

Op zaterdag 9 en zondag 10 september 2023 openen landelijk weer veel monumenten hun deuren voor geïnteresseerd publiek. Het thema voor 2023 is Levend Erfgoed. Het Heiligenbeeldenmuseum neemt dit jaar ook weer deel en houdt zowel op zaterdag als op zondag de inmiddels bekende verkoopdagen van kerstgroepen, beelden en religieuze voorwerpen.

Vrijwilliger Wim Gudde in het zonnetje

Onlangs werd onze vrijwilliger Wim Gudde benoemd tot vrijwilliger van het jaar in de gemeente Bronckhorst. Ook voor ons museum zet Wim zich op allerlei gebied in. Zowaar een hele eer.

Voorwoord Voorzitter

Ja, u leest het goed: Nieuwsbrief 50 van het Heiligenbeeldenmuseum en bij een frequentie van 2 per jaar betekent dat ook het 25-jarig jubileum van ons museum! Het zal u duidelijk zijn dat we deze mijlpaal niet ongemerkt voorbij laten gaan. Het bestuur en een speciale jubileumcommissie uit de onze vrijwilligers hebben zich bezig gehouden met het leveren van ideeën en het organiseren van activiteiten in de loop van dit jaar. Kijkend naar de oprichtingsdatum van de Stichting Vrienden van de Kerk op de Kranenburg in september 1998 betekent dit dat het eigenlijke jubileum in die maand officieel gevierd zal worden, maar vanaf april zijn er veel activiteiten die wij via onze website en facebook onder uw aandacht zullen brengen.

In de afgelopen 25 jaar is er veel gebeurd en enkele vrijwilligers hebben die volledige 25 jaar actief meegemaakt. Chapeau! Begonnen met alleen het gebruik van een voor de eredienst gesloten kerk met 2 grote heiligenbeelden stond het eerste bestuur voor een nagenoeg onmogelijke missie om van deze museumgedachte een succes te maken. Het is een weg van vallen en opstaan geworden en laat deze term nu ook de titel zijn van onze jubileumtentoonstelling over het Kruis, HET symbool van het christendom. Uit de kruiswegstaties is bekend dat Jezus drie keer ten val kwam, telkens weer opstond en eindigde met

de opstanding. Met behulp van de verzamelaar/kunstenaar Wim de Mul uit Nijmegen die zelfs maar liefst 4000 kruisbeelden bezit, voorbeelden uit onze eigen collectie en enkele interessante bruiklenen zijn wij bezig weer een prachtige tentoonstelling in te richten, waarbij u vanaf zaterdag 1 april tot eind oktober van harte welkom bent. Wij trakteren u dan ook op de vertoning van een speciaal hiervoor gemaakte film "Met vallen en opstaan" die zowel het jubileum als de tentoonstelling op een pakkende manier voor het voetlicht brengt. Onze vrijwilligers Frans en Jopie Pietersen hebben al hun ervaring erin gestoken om u weer te verrassen.

Op dit moment gonst het nog van de bouwactiviteiten bij de aanleg van onze nieuwe depotruimte waarvan de bouw op 1 april gereed moet zijn. Het overbrengen van een groot deel van onze collectie uit een tijdelijke opslag en het definitief inrichten van de ruimten is nog een grote opgave en zal zeker de rest van dit jaar nog in beslag nemen. Door alle prijsverhogingen in het afgelopen jaar en door de energiecrisis waarmee ons bestuur ook te maken kreeg, waren de zorgen en uitdagingen groot om hier op een goede manier uit te komen. Gelukkig kunnen wij op het platte dak van de nieuwbouw 45 zonnepanelen laten plaatsen en heeft een sponsoractie onder onze donateurs en vrijwilligers en een belangrijke sponsor voldoende

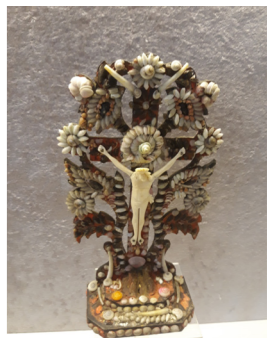
Inhoud

Voorwoord voorzitter	1
Het kruis en crucifix	2
Vallen en opstaan	2
Nieuwbouw opslagruimte	3
Aktie zonnepanelen	3
Vrijwilligersuitje	4
Museumwetenswaardigheden	4
Wim Gudde	4
Jubileumcommissie	4
Colofon	4

opgebracht om dit meteen te doen en de effecten van de energiecrisis voor ons museum beheersbaar te houden. Allen hartelijk dank hiervoor!

Voor mijzelf betekent dit mijn laatste voorwoord en ook dat ik daarna een stapje terug doe. Ik zal het voorzitterschap na bijna 14 jaar in het najaar overdragen aan mijn opvolger: Marc van der Linden, die dan ook het volgende voorwoord zal schrijven en zich aan u zal voorstellen. Natuurlijk blijf ik aan ons mooie museum verbonden en hoop in een andere functie nog veel goed werk te kunnen doen. Ik realiseer me wel, dat ik – net als veel van onze vrijwilligers – ook ouder word en hoop dat jongeren zich in grotere mate dan tot nu toe zullen aanmelden om naast een mooi gebouw, een mooie collectie met nieuwe opslagruimte en enthousiaste vrijwilligers, de toekomst ook de komende 25 jaar te verzekeren.

Ton Rutting
Voorzitter bestuur

Jubileumcommissie

Dit jaar vieren we het 25 jarig bestaan van de Stichting Vrienden van de Kerk op de Kranenburg. Een jubileumcommissie heeft hiervoor diverse activiteiten aangedragen o.a. torenbezoeking, wordt gerealiseerd, zang- of orgelconcert, permanente Cuypershoek, jeugd-activiteiten, beeldenboetsen, puzzeltocht in de kerk, etc. Via pers en social media houden we u op de hoogte.

Colofon

Heiligenbeeldenmuseum

Ruurloseweg 101, 7251 LD Kranenburg-Vorden
Telefoon 0575-55 64 88 (tijdens openingsuren)
website www.heiligenbeeldenmuseum.nl
IBAN NL 97 RABO 0327478748

Secretariaat:

Schoneveldsdijk 2, 7251 LE Vorden
Tel 0575- 55 67 57
PR-commissie/redactie
Bart Overbeek en Jan Willem de Gruyter

Redactieadres:

Bart Overbeek,
Ganzensteeg 2, 7251 LC Vorden
Tel. 06-23 917 592
Email: pr@heiligenbeeldenmuseum.nl

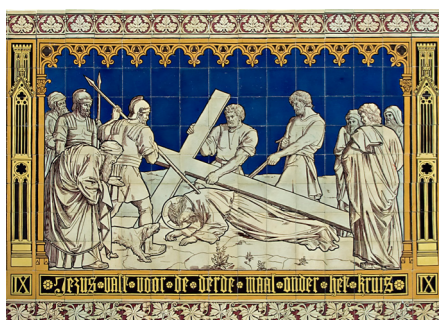

Druk: Printcopyservice, www.pcsd.nl

Het kruis en crucifix

Al ver voor het christendom was het kruis bekend als sacraal symbool: het wielkruis als symbool van de zon, het hakenkruis als teken van geluk en het hengselkruis als teken van leven. Het kruis is dus niet van christelijke oorsprong. Doordat Jezus stierf aan een kruis is dit teken in tal van vormen echter een bijna exclusief christelijk symbool geworden.

De betekenis van het Latijnse kruis, het bekendste christelijke symbool, is afgeleid van het geloof dat Jezus door de Romeinen gekruisigd werd. Kruisiging was in het Romeinse rijk een vaak gebruikte methode om slaven en niet-Romeinen die misdaden hadden begaan te executeren. De veroordeelde werd aan het kruishout vastgebonden of gespijkerd zodanig, dat het vernederende en zeer pijnlijke stervensproces dagen in beslag kon nemen. Om het stervensproces eventueel te versnellen werden ook wel de botten van de benen gebroken. Deze martelmethode kwam via de Carthagers bij de Romeinen terecht. Het kruis bestond uit een verticaal in de grond gestoken paal waarbij soms, maar lang niet altijd, een horizontaal stuk aan het verticale deel werd bevestigd. In het christendom wordt in het algemeen aangenomen dat het om een paal met horizontale dwarsbalk ging, zoals meestal wordt afgebeeld. Veel historici zijn echter van mening dat de Romeinen een T-vormig kruis gebruikten waarbij een dwarsbalk op de verticale paal werd bevestigd.

Aanvankelijk was het kruis nog geen belangrijk symbool voor de christenen. Een vroege vermelding komt voor in het 3e eeuwse geschrift 'Stromateis' van Clemens van Alexandrië, waarin hij spreekt van het symbool van de Heer. Pas onder de 4e eeuwse keizer Constantijn de Grote werd het kruis als hét symbool van het christendom ingevoerd en werd de kruisiging, waarvan ook veel christenen het slachtoffer werden, afgeschaft.

In het christendom symboliseert het kruis de overwinning van Jezus over de dood. Zijn 'vallen en opstaan' na drie dagen betekende dat elke gelovige deel uitmaakt van deze verlossing.

Lijden, verzoening en verlossing worden door het kruis gesymboliseerd en dus maken christenen al vanaf de 4e eeuw regelmatig een kruisgebaar als teken van geloof.

Tijdens de kruistochten in de 12e en 13e eeuw werden tal van relikwieën, waarvan gezegd werd dat het fragmenten waren van het kruis waarop Jezus was gekruisigd, door heel Europa verspreid. In de zestiende eeuw waren er inmiddels zoveel van die relikwieën, dat Erasmus grapt dat er genoeg van fragmenten waren om een schip te bouwen. Santo Toribio de Liébana (Spanje) zou beschikken over het grootste fragment van het kruishout en dus werd het een belangrijk bedevaartsoord.

Het kruis heeft vele vormen en maten gekend en tal van gebruiksfuncties in kerkelijke, huiselijke en landschappelijke omgeving: van altaar- en processiekruis tot wiegkruisje, sterfkruis, grafkruis; van baken op een bergtop tot hagelkruis op de akker.

Als het lichaam van Jezus aan het kruis bevestigd is, spreken we van een crucifix (cruci-fixus: aan het kruis gehecht). Katholieke gebruiken vaker de term crucifix om de opoffering van Jezus te benadrukken, maar protestanten verkiezen doorgaans het lege kruis, om de wederopstanding te symboliseren.

Vallen en opstaan

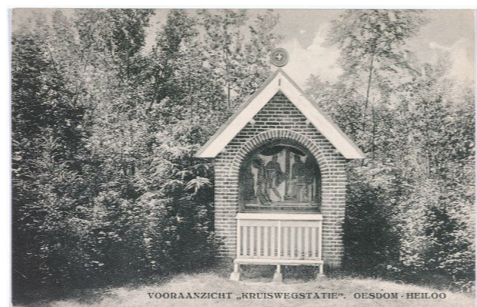
De martelgang die Jezus maakte van het paleis van Pontius Pilatus naar de kruisiging op de berg Golgotha wordt de Kruisweg genoemd. Die Kruisweg afleggen is een godsdienstoefening waarbij gelovigen al biddend en zingend, bij vallen en opstaan, langs afbeeldingen van de lijdensweg van Christus trekken. Dat kunnen voorstellingen zijn in kleine kapelletjes in een parkje, maar ook wel in de vorm van voorstellingen of beeldhouwwerken die rondom de zijbeuken binnen een kerk zijn aangebracht.

Samen vormen die een vertelling die gaat over de laatste uren van Jezus Christus op aarde. Doorgaans zijn dat 14 lijdenstaferelen, zgn staties, die als haltes dienen om even bij stil te staan. Bij iedere statie wordt gewoonlijk een kort gebed uitgesproken dat steeds begint met de volgende woorden: "We aanbidden U, O Christus en we zegenen U. Want door Uw heilig kruis hebt U de wereld verlost". Aan het eind van de staties bidt men "Ontferm U over ons, Heer, ontferm U over ons. God wees ons zondaars genadig".

De Kruisweg kan de vorm hebben van een gezamenlijke viering. Meestal vindt die plaats op Goede Vrijdag. Het is een goed gebruik om bij iedere statie één of meerdere strofen van het Stabat Mater te zingen.

De vorm van de Kruisweg stamt uit de late Middeleeuwen. In Jeruzalem zochten pelgrims naar de plaatsen waarlangs volgens het Nieuwe Testament en de overleveringen de lijdensweg van Christus had gevoerd. Toen alle plaatsen eenmaal waren vastgesteld vormden ze tezamen de Kruisweg.

In de 15e eeuw telde de Kruisweg al zeventien staties. In de 17e en 18e eeuw groeide de Kruisweg uit naar veertien staties. In 2004 paste paus Johannes Paulus II de Kruisweg aan. Enkele niet in de bijbel beschreven taferelen werden toen vervangen door andere. In de bijbel zelf staat weinig over de kruisweg, maar in de loop der eeuwen heeft de verbeelding

haar werk gedaan. Er zijn dan ook verschillende vormen van Kruiswegen bedacht met uiteenlopende aantallen staties en in verschillende volgordes. De Kruisweg wordt tegenwoordig op Goede Vrijdag in of bij alle katholieke kerken afgelegd. Strikt genomen is de Kruisweg geen liturgie maar een devotie. Het afleggen van de Kruisweg is daarom niet verplicht.

Het is een godsdienstoefening die geen wezenlijk onderdeel uitmaakt van de officiële eredienst.

Jan Willem de Gruijter

Torenbezoeking

Op de zaterdagen vanaf 8 april t/m 28 oktober bestaat vanaf 12.00 uur tot 16.00 uur de mogelijkheid om via de torentrappen van de H. Antonius van Paduakerk de orgelzolder, de klokkenzolder en de kruisribgewelven boven de kerk te bezichtigen. De bezoekers worden begeleid door een museumvrijwilliger die ook relevante informatie verstrekt.

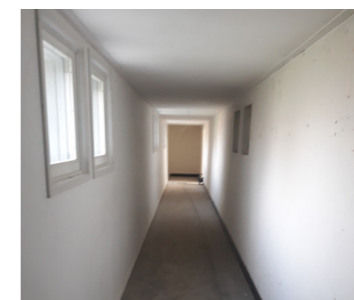
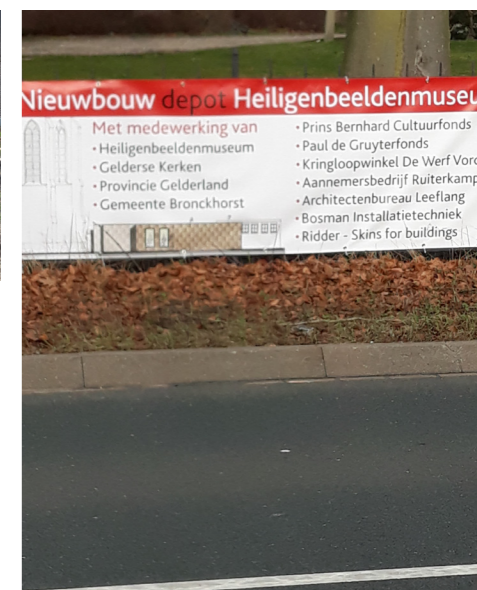
De entree is € 7.50 en geeft ook toegang tot de thematentoonstelling en het bekijken van de documentaire: "Met vallen en opstaan". Voor houders van de museumkaart en kinderen t/m 12 jaar is de toegang gratis. De bezoeking is voor eigen risico.

Nieuwbouw opslagruimte

De nieuwbouw voor onze nieuwe opslagruimte vordert gestaag. Als het volgens de planning blijft gaan, hopen we begin april met de inrichting te kunnen beginnen.

Al ons materiaal, beelden etc. komt dan terug uit de tijdelijke opslagen en we gaan het nu zo inrichten, dat alles in opslag is op de Kranenburg.

Hieronder een kleine foto-impressie vanaf het begin.

Aktie zonnepanelen

Om de nieuwbouw te realiseren moet er uiteraard een financieel dekingsplan zijn. Met onze eigen inbreng en bijdragen van de Gelderse Kerken, Provincie Gelderland, gemeente Bronckhorst en sponsoren gaat het lukken.

Voor het verduurzamen is er besloten om 45 zonnepanelen op de nieuwbouw te leggen, hiervoor hebben we onder de donateurs een actie gehouden welke tot nu toe al bijzonder succesvol is verlopen met een opbrengst van € 7274,00 (5 maart '23). Ook kringloopwinkel de Werf was ons, voor deze actie, zeer goed gezind en voorzitter Ton Rutting mocht onlangs een cheque van € 10.000,00 hiervoor in ontvangst nemen.

